

Policy brief

Inkorporering – FN's Børnekonvention bør være dansk lov

FN's Børnekonvention fokuserer på børn og unges behov i form af juridisk bindende rettigheder. Rettigheder skal påberåbes og anvendes, når det er relevant. Det sker ikke altid i dag, og det er et problem for retssikkerheden. Hvis børn og unges retssikkerhed skal forbedres ved domstole og hos myndigheder, bør Danmark inkorporere FN's Børnekonvention.

FN's Børnekonvention indeholder klare, præcise og ubetingede rettigheder. Rettigheder, der direkte kan anvendes i konkrete afgørelser, truffet af domstole og andre retsanvendende myndigheder.

Generelt set har bekymring over, at en inkorporering vil forrykke forholdet mellem jura og politik, i andre lande vist sig at være ubegrundet. Derudover har danske domstole en høj grad af respekt for eksisterende dansk retstradition og rollefordelingen mellem domstole og Folketing.

UNICEF Danmark opfordrer derfor Folketinget til at fremme beskyttelsen af børn ved at inkorporere FN's Børnekonvention i dansk lov. Det gør vi på linje med FN's Børnekomité og menneskerettigheds-eksperter og børneorganisationer.

Danmark er eneste land i Norden, der ikke har inkorporeret Børnekonventionen ved lov. Også en række andre europæiske lande omkring Danmark har gjort konventionen til national ret, fx Irland, Frankrig, Holland og Tyskland.

UNICEF Danmarks anbefalinger

- Inkorporer FN's Børnekonvention i dansk ret ved lov.
- Stil eksplicit krav til, at lovforslag skal vurderes i forhold til deres indvirkning på børn.
- Stil krav til at børn skal inddrages i udviklingen af love og anden regulering, der vedrører dem.
- Opret en koordinerende enhed, der overvåger implementeringen af Børnekonventionen i forvaltningspraksis. Lav en handlingsplan for, hvordan det bedst kan gøres.
- Afsæt penge på finansloven til at inkorporere og implementere Børnekonventionens bestemmelser og til at kompetenceudvikle de voksne, der hver eneste dag træffer beslutninger med betydning for børns hverdag og børns liv generelt.

Inddragelse, retssikkerhed og børnesyn

Vi ser stadig mangelfuld inddragelse af og respekt for børns perspektiver i sager, hvor voksne træffer vigtige beslutninger om børns liv.

Domstole bruger kun i begrænset omfang Børnekonventionen

Danske domstole har udtrykkeligt anvendt Børnekonventionen i 18 afgørelser i perioden 2001 – 2014. Modsat Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, der i Danmark er inkorporeret ved lov, anvendes Børnekonventionen kun i begrænset omfang (Betænkning om inkorporering mv. inden for menneskeretsområdet. nr. 1546, 2014).

Børn høres ikke i socialsager

I hele 45 pct. af alle sager på børneområdet, taler kommunens medarbejder ikke med barnet, før de træffer endelig afgørelse om en foranstaltning. På trods af at det er et lovkrav, at man hører barnet i barnets egen sag. (Børnesagsbarometret 2022 - Ankestyrelsens årlige undersøgelse af kommunernes sagsbehandling på børneområdet).

Myndigheder føler sig ikke bundet af Børnekonventionen

Forvaltningsmyndigheder skal allerede nu medvirke til at opfylde FN's Børnekonvention ved af egen drift at benytte sig af relevante konventionsbestemmelser. Alligevel viser sager fra Folketingets Ombudsmand, at myndigheder indimellem fejlagtigt mener, at konventioner - der ikke er inkorporeret i dansk lov - ikke skal inddrages i konkrete sager.

Børnekonventionen indeholder præcise rettigheder

En række bestemmelser i FN's Børnekonvention er formuleret klart og præcist. Vi vurderer derfor i UNICEF Danmark, at det ikke vil give anledning til vanskeligheder, hvis rettighederne anvendes i konkrete sager. Det vil derimod have en mærkbar praktisk effekt. Som eksempler på konkrete rettigheder kan nævnes forbuddet mod diskrimination, hensynet til barnets tarv, retten til at blive hørt, ret til ytringsfrihed, ret til tanke- og religionsfrihed, ret til forenings- og forsamlingsfrihed, adgang til information samt beskyttelsen mod fysisk og psykisk vold.

*FN's Børnekomité er bekymret over, at konventionen kun i meget begrænset omfang anvendes af danske retsinstanser, myndigheder og administrative beslutningsorganer.
Committee of the Rights of the Child; Concluding observations on the fifth periodic report of Denmark, October 2017*

Inkorporering af Børnekonventionen

kan:

- Styrke retssikkerheden for børn og unge. En inkorporering vil tydeliggøre børn og unges egen mulighed for at påberåbe sig konventionen.
- Gøre det helt klart for dommere, forsvarere og anklagere, hvilken status Børnekonventionen har i dansk lov. Det kan øge anvendelsen af FN's Børnekonvention ved domstolene og dermed øge muligheden for en uafhængig vurdering af, om deres rettigheder er krænket.
- Tydeliggøre myndighedernes pligt til at anvende konventionen - især på regionalt og kommunalt niveau.
- Have væsentlig betydning for respekten for børns rettigheder blandt socialrådgivere, lærere og pædagoger. Det gælder fx ift. at fremme et rettighedsbaseret børnesyn og reel børneinddragelse.

unicef

for alle verdens børn

Kontakt:

Cecilia Decara
National chef

+45 35 27 38 00 | cdecara@unicef.dk

Christoffer Badse
Juridisk seniorrådgiver
+45 25 70 88 20 | cubadse@unicef.dk